

Bertil Hallin

GATORNA SOM OMGER OSS

och hur de fått sina namn

Tillägnas alla som bor i det röda huset på Nicoloviusgatan nr 8 i Malmö

Kära grannar!

På mina promenader i stadsdelen Ribersborg har jag nött mina skor på de flesta av dess gator. Trots att jag är infödd Malmöbo och har bott i Ribersborg i snart 50 år, stöter jag på gatunamn om vars ursprung jag i flera fall inte har den blekaste aning. Ja, merparten har ju fått sina namn efter kulturpersonligheter som förmodligen är välbekanta. Jag har dock vandrat på gator vars namn jag knappt ens hört talas om.

Jag tänkte att det kanske finns flera i huset som skulle vilja veta något om någon av de gator som omger oss. När jag började forska i saken fick jag ögonen på en bok som visade sig vara en guldgruva i sammanhanget. Den har den talande titeln 'GATOR I MALMÖ' och berättar om 'Gator och parker i Malmö från 1300-talet till vår tid'. Boken är producerad och utgiven 1999 av Malmö Stadsarkiv. Ur denna har jag hämtat de flesta av uppgifterna i nedanstående redogörelse. Bilderna på personerna har jag helt enkelt hämtat ut från nätet.

De förkortningar jag använder hänvisar till personer som forskat fram uppgifterna: LL = Leif Ljungbetg och HA = Helge Andersson. I några fall hänvisas också till artiklar i olika tidskrifter som SKD = Skånska Dagbladet och SDS = Sydsvenska Dagbladet Snällposten. Förkortningarna Sp och Kp anger att uppgifterna är hämtade från Stadsfullmäktiges protokoll alternativt Kommunalfullmäktiges protokoll. I något fall har jag infogat en extra kommentar. Detta anges med mina initialer (BH).

Med vänliga hälsningar
och en önskan om att något av detta material kan vara någon till glädje och inspiration!

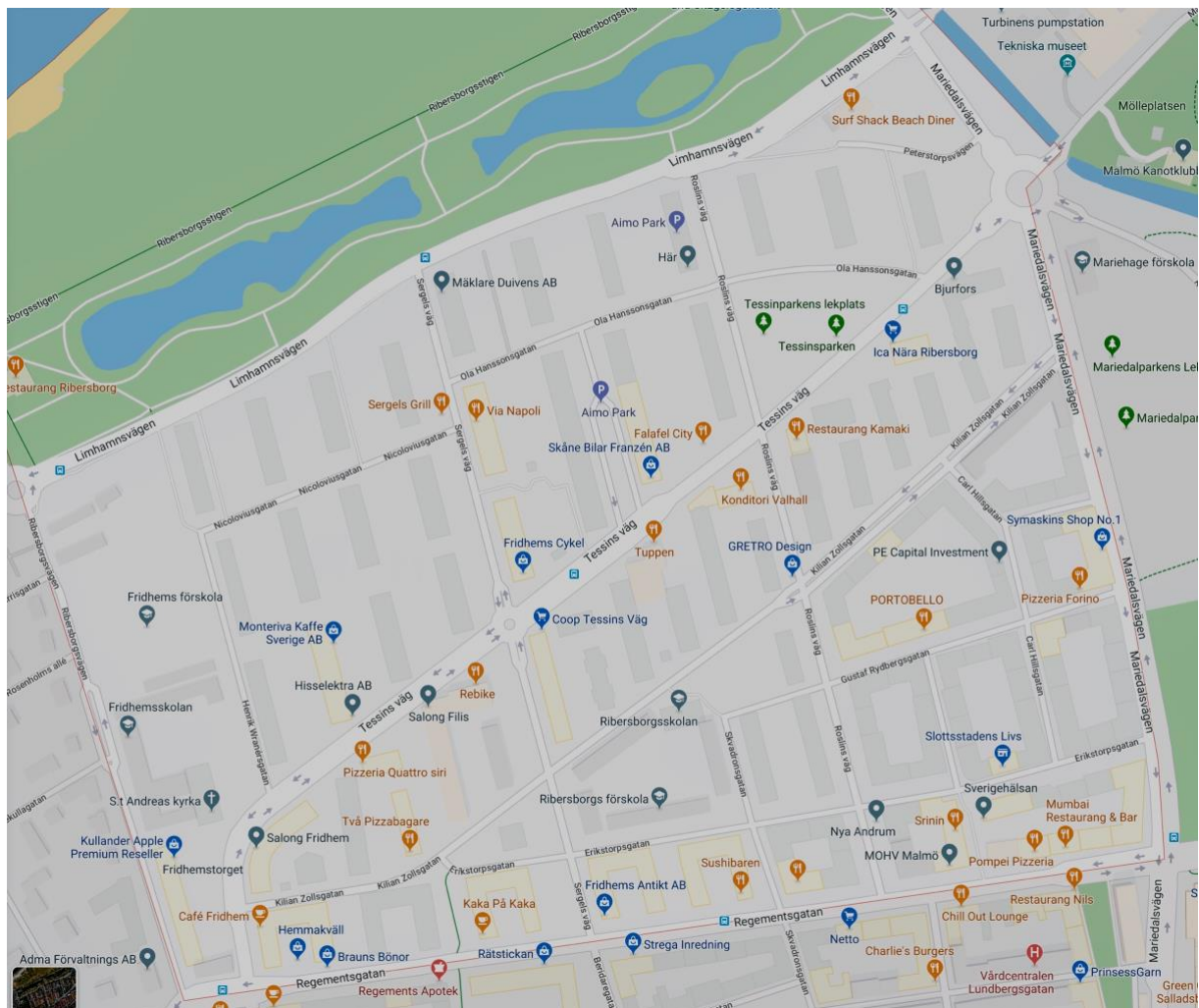
Malmö den 6 februari 2020

Bertil Hallin

RIBERSBORG

1981. Delområde inom stadsområdet Innerstaden begränsat av Limhamnsvägen, Mariedalsvägen, Regementsgatan och Ribersborgsvägen. Gällande namn med oförändrad sträckning på området (Kp 132/1981, b 113)

Handelsman JÖRAN RIBER, f 1704 i Malmö hade sitt köpmanshus på Adelgatan men sitt sommarställe ”Ribersborg” byggde han sydväst om Malmöhus slott. Efter hans död 1763 övertog en av hans borgenärer, borgmästare Henrik Falkmanstället och 1842 köpte grosshandlare Adolf Faxe egendomen och uppförde ett nytt boningshus. Förutom Ribersborg kom det nu att kallas Faxagården. Senare övergick Ribersborg till släkten Weibull som ännu äger gården, i dag med adress Limhamnsvägen (HA SKD 4/7 1994).

NICOLOVIUSGATAN

NILS LOVÉN

1938 "Skånsk författare" (Sp 230/1938, b 209), RIBERSBORG.

NICOLOVIUS = NILS LOVÉN, (1796-1858) var kyrkoherde först i Östra och Västra Vemmenhög, senare Äspö och Klagstorp. Han var litterärt produktiv, gjorde översättningar från engelska, italienska och portugisiska och är särskilt känd som författare till "Folklivet i Skytts härad" (LL 242, HA SKD 27/4 1987).

HENRIK WRANÉRSGATAN

1938 "Skånsk författare" (Sp 230/1938, b 209) RIBERSBORG.

HENRIK WRANÉR (1853-1908) var tidningsman och författare. Han utgav ett flertal folklivsskildringar från Järrestads härad och upptecknade sagor, ordspråk och visor. (LL 179, HA SKD 16/3 1987).

Henrik Wranér tog sitt nsmn efter byn Vranarp i Östra Tommarps socken, där han föddes den 22 april 1853. Han dog i Stockholm den 6 augusti 1908 (BH).

TESSINS VÄG

1938. I likhet med Roslins väg och Sergels väg (Sp 230/1938, b 209) / mellan Mariedalsvägen och Fridhemstoreget/. RIBERSBORG.

NICODEMUS TESSIN d ä f 1615 i Stralsund, död 1681, invandrad till Sverige i unga år, var till yrket arkitekt och ritade bl a Skokloster, Drottningholm och Kalmar domkyrka. Sonen Nicodemus d y (1654-1728) blev som arkitekt ryktbarare än fadern och ritade bl a Stockholms slott. Sonsonen Carl Gustaf (1695-1670) övertog slottsbygget. Han var förutom arkitekt också politiskt verksam som riksdagsledamot, lantmarskalk och diplomat (LL 314, HA SKD 6/6 1994).

SERGELS VÄG

1935. (Sp 298/1935, b 266). RIBERSBORG.

JOHAN TOBIAS SERGEL (1740-1814) var av tysk härstamning. Efter studier i Paris arbetade han vid slottsbygget i Stockholm fram till 1767. Efter några år i Rom, återkom han och blev 1778 kunglig statybildhuggare och 1780 professor vid Konstakademin. Han var också en skicklig tecknare, särskilt av karikatyrrer. Han adlades 1808 (LL 280, HA SKD 11/2 1991).

OLA HANSSONSGATAN

1938. Ny gata. "Skånsk föfattare" (Sp 230/1938, b 209).
RIBERSBORG.

OLA HANSSON, (1860-1925) var bondson från Grönby sn på Söderslätt. Han blev fil kand i Lund och debuterade med dikter av social prägel men övergick till naturlyrik från det skånska landskapet. Han skrev också noveller och utgav en självbiografi. Själv reste han mycket och var ofta bosatt utomlands (LL 251, HA SKD 3/9 1990, SDS 15/8 1998).).

Ola Hansson var född den 12 november 1860 i Hönsinge på Söderslätt. Han dog den 26 september 1925 i Turkiet. (BH)

ROSLINS VÄG

1935. Efter skånsk målare (Sp 298/1935, b 266)-
RIBERSBORG.

ALEXANDER ROSLIN, f 1718 i Malmö S:t Petri, död 1793. Världsberömd målare med porträttkonsten som specialitet (LL 269).
(Om rätt födelseår – 1719 – se HA SKD 17/12 1990).

Alexander Roslin dog den 5 juli 1793 i Paris. Han invaldes även i den franska akademien. (BH)

ERNST AHLGRENSGATAN

1938 (Sp 230/1938, b 209) RIBERSBORG

Skånsk författarinna; pseudonym för Victoria Benedictsson, f Bruzelius 1850 på Charlottenbergs gård i Fru Ahlstads socken, död 1888 i Köpenhamn. Mest kända är hennes romaner: Pengar och Fru Marianne (LL 152, HA SKD 11/5 1987).

KILIAN ZOLLSGATAN

1976 (Kp 281/1976, b 255) RIBERSBORG

KILIAN ZOLL f 1818 i Hyllie, konstnär, målade bl a altartavlor i Hyllie och Fosie, tillhörde "Düsseldorfskolan". Död i Eldsberga, Halland 1860 (HA SKD 21/61993)

GUSTAF RYDBERGSGATAN

1935. "Skånsk målare" (Sp 298/1935, b 266). RIBERSBORG.

GUSTAF RYDBERG f 1835 i Malmö S:t Petri, död 1933 därstädes, var målare, tekniker och grafiker. Han målade särskilt pastorala landskapsbilder från Skåne (LL 171, HA SKD 23/3 1987)

NILS FORSBERGSGATAN

1935. Efter skånsk målare (Sp298/1935, b 266). RIBERSBORG.

NILS FORSBERG (1842-1934) född i Riseberga sn, torparson, studerade måleri i Göteborg och Paris och var under en lång följd av år verksam i Frankrike. Han är särskilt känd för sina historiska målningar, t ex "Stenbocks kurir" 1910 (LL 243, HA SKD 21/12 1987).

CARL HILLSGATAN

1935. "Skånsk målare" (Sp 298/1935, b 266) RIBERSBORG.

CARL FREDRIK HILL (1849-1911), professorsson från Lund. Hill studerade vid Kungliga Akademien för de fria konsterna i Stockholm, vistades i Frankrike och inspirerades av impressionisterna. Han blev sjuk i schizofreni 1878, vårdades hemma där han också målade. Först efter sin död blev Hill internationellt uppmärksam (LL134, HA SKD 1576 1992).

PER WICKENBERGSGATAN

1935. Ola Hanssonsgatan föreslogs, men förkastades, när namnet upptogs bland gator på Ribersborgsområdet, namngivna efter skånska målare; gatans namn blev Per Wickenbergsgatan (Sp 298/1935, b 266). RIBERSBORG.

PETTER (PER) GABRIEL WICKENBERG, född 1812 i Malmö Garnisonsförsamling var konstnär och målade främst landskapsmålningar. Död i Pau, Frankrike 1846 (LL 255, HA SKD 23/8 1993).

ERIKSTORPSGATAN

1935. "...förbi Erikstorp" (Sp 298/1935, b 288).

1976. (Kp 282/1976, b 255). RIBERSBORG.

Egendomen ERIKSTORP med tillhörande 11 tunne och 2 kappeland jord ägdes av bryggaren ERIK Svensson f 1813, död 1873 i Malmö S:t Petri och namngavs efter honom. Efter en brand byggdes den villa som revs 1952 (LL 152).

Från Kulturarv Malmö, Kulturförvaltningen:

"Erikstorgsgatan är en tvärgata till Mariedalsvägen, parallell med Regementsgatan. Sitt namn har Erikstorgsgatan efter lantstället Erikstorp — "11 tunne- och två kappeland jord" — som ägdes av bryggaren Erik Svensson (1813-1873). Gården uppkallades efter honom. Efter Eriks död ägdes Erikstorp av hans änkefru Rebecka, men arrenderades av åkaren Per Persson. År 1880 utbröt brand, gårdens två sammanbyggda korsvirkeshus brann ner. Per Persson dömdes mot sitt nekande till åtta års straffarbete för anlagd mordbrand.

I ruinerna efter lantstället Erikstorp lät änkefru Rebecka Svensson uppföra Villa Erikstorp, en kyrkoliknande byggnad med nio rum, trädgård och garage. Villa Erikstorp låg på den plats där Nils Forsbergs plan ligger idag. Villa Erikstorp revs 1952."

(Uppgifterna bygger på journalisten Martin Anderssons artikel i Sydsvenskan 2013-02-13.)

2013-03-22 /Bo Gentili, Stadsbiblioteket

Villa Erikstorp. Foto: Sydsvenskans bildarkiv"

Litteratur

Andersson, Martin, Huset som reste sig ur askan. (Sydsvenskan 2013-02-13).

Bostadsmiljöer i Malmö. Inventering. Del 1: 1945-1955. 2001.

Gator i Malmö. 1999.

Bilden: Villa Erikstorp. Foto: Sydsvenskans bildarkiv"

PETERSTORPSVÄGEN

1956. "...efter den tidigare befintliga egendomen Peterstorp inom nuv kv 79 Peterstorp" (Sp 207/1956, b 189).

1962. Peterstorgsvägen utgår på sin nuvarande plats. Den östligaste delen av Limhamnsvägen blir i Stadsplanen återvändsgata västerut från utsträckningen av Mariedalsvägen längs tomterna nr 3 och nr 2 inom kvarteret nr 79 Peterstorp (Sp 210/1962, b 197). RIBERSBORG.

SKVADRONSGATAN

1910. I likhet med Regementsgatan (Sp 123/1910, b 22).

1935. Fortsättning av redan befintlig gata (Sp 298/1935, b 266).

RIBERSBORG. RÖNNEHOLM.

SKVADRON kommer från italienskans "squadrone", fyrkant och betecknar från 1600-talet en truppstyrka inom infanteriet eller kavalleriet, senare en taktisk och administrativ enhet inom ett kavalleriregemente. Gatan erinrar om den tid fram till 1927 då husarerna fanns förlagda i staden (HA SKD 15/12 1995)